

INHOUDSTAFEL

1.	IMPLEMENTATIE VAN DE MFO-7 EN HET HANDBOEK 'ACHTERVOLGEN EN INTERCEPTEREN VAN VOERTUIGEN'	1
1.1.	Situering en onderzoeksopzet-----	1
1.2.	Onderzoeksbevindingen en conclusies-----	1
1.3.	Aanbevelingen -----	2
1.3.1.	Voor de geïntegreerde politie _____	2
1.3.2.	Voor de Nationale Coördinator Geweldsbeheersing _____	2
1.3.3.	Voor de DirCo's _____	2
1.3.4.	Voor de wegpolitie _____	2

1. IMPLEMENTATIE VAN DE MFO-7¹ EN HET HANDBOEK ‘ACHTERVOLGEN EN INTERCEPTEREN VAN VOERTUIGEN’

1.1. SITUERING EN ONDERZOEKSOPZET

Dit toezichtsonderzoek is het vervolg op het toezichtsonderzoek over *“de coördinatie, efficiëntie en effectiviteit van het politieoptreden bij acute crisissituaties en zich verplaatsende verdachten”*.

Naar aanleiding van diverse achtervolgingen door de politiediensten rees immers de vraag in welke mate de geïntegreerde politie voldoende georganiseerd blijkt om op een efficiënte en effectieve wijze te coördineren in crisissituaties wanneer verdachten zich verplaatsen over bepaalde territoriale grenzen (respectievelijk zone- of arrondissementsoverschrijdend) heen. Een stroeve coördinatie/leiding van de operatie en een gebrekkige samenwerking, onder andere ingegeven door onduidelijkheid naar bevoegdheden toe, werden vastgesteld.

In het toezichtsonderzoek naar *“de coördinatie, efficiëntie en effectiviteit van het politieoptreden bij acute crisissituaties en zich verplaatsende verdachten”* werden conclusies en aanbevelingen geformuleerd in de volgende domeinen: (1) de leiding van de operatie, (2) de tactische procedés, (3) de GPI 49 (samenwerkingsovereenkomsten), (4) de radiocommunicatie en (5) het politiealarm. De conclusies van dat toezichtsonderzoek hebben geleid tot enerzijds het opnemen van dit onderwerp in het Nationaal Veiligheidsplan (NVP) 2012-2015 en anderzijds tot de oprichting van de politionele werkgroep *“beheer van niet-geplande dynamische gebeurtenissen”*.

Met betrekking tot het *“politiealarm”* leidde het onderzoek tot de volgende conclusies: *“Twaalf jaar na de politiehervorming en 7 jaar na de omzendbrief politiealarm is de geïntegreerde politie nog steeds niet in staat het hoofd te bieden aan de problematiek van de interceptie van zich verplaatsende daders. Dit is in hoofdzaak te wijten aan (1) het uitblijven van richtlijnen inzake leiding en coördinatie en (2) het gebrek aan uniforme tactische procedés bij dergelijke gebeurtenissen.”*

Uiteindelijk resulteerden de werkzaamheden van de werkgroep *“beheer van niet-geplande dynamische gebeurtenissen”* in de MFO-7 en de werkzaamheden van het Strategisch Platform Geweldsbeheersing in het handboek *“Achtervolgen en intercepteren van voertuigen”*.

Het onderzoeksoptzet was de opvolging van de implementatie van zowel de MFO-7 als het handboek *“Achtervolgen en intercepteren van voertuigen”* binnen de geïntegreerde politie. Dit resulteerde in enkele onderzoeksvragen met betrekking tot het politiealarm en de reflexfase waarvan sprake in de MFO-7.

1.2. ONDERZOEKSBEVINDINGEN EN CONCLUSIES

Er werd geopteerd voor een steekproefsgewijze bevraging van 52 eenheden door middel van vragenlijsten aangepast aan de betrokkenheid van de eenheid. De vragenlijsten werden verstuurd begin november 2016, alle antwoorden bereikten ons voor eind januari 2017.

De richtlijnen en procedures inzake politiealarm blijken goed gekend en voorbereid door alle respondenten. Evenwel wordt het systeem zo goed als niet gebruikt en worden haast uitsluitend alarmprocedures op arrondissementeel/ provinciaal niveau gebruikt.

Een gecoördineerd politieoptreden zoals voorgeschreven in de MFO-7, het politiealarm en het handboek is zo effectief en efficiënt als zijn zwakste schakel. We konden vaststellen dat er in elke bevraagde provincie/arrondissement wel politie-eenheden waren waarbij bovenvermelde richtlijnen met betrekking tot gecoördineerde acties of interventietechnieken onvoldoende of zelfs helemaal niet geïmplementeerd, gekend of voorbereid waren. Er is immers zo goed als geen coördinatie, opvolging, uniformiteit of controle met betrekking tot de verspreiding, de opleiding, de vorming en de uitvoering van deze richtlijnen, procedures, interventietechnieken, ... Richtlijnen met betrekking tot gecoördineerde acties en interventies worden verspreid en daar stopt soms grotendeels het verhaal voor sommige zones en diensten.

Dergelijke disfuncties kunnen niet alleen aanleiding geven tot een ongecoördineerd en chaotisch optreden maar tevens gevaarlijke situaties creëren voor de fysieke integriteit van zowel de burger als de betrokken politiemensen zelf. Het is dan ook van uiterst groot belang dat de aanbevelingen hierna vermeld, effectief per politiedienst geanalyseerd en desgevallend uitgevoerd worden. Met de ingebruikname van de ANPR²-camera's en de organisatie van de SICAD's³, zal het probleem enkel nog acuter worden.

¹ MFO-7: Ministeriële richtlijn d.d. 28 maart 2014 betreffende het beheer van dynamische niet-geplande gebeurtenissen waarbij een onmiddellijk en gecoördineerd supra-lokaal politieoptreden in werking wordt gesteld.

² ANPR: Automatic Number Plate Recognition.

³ SICAD: informatie- en communicatiedienst van het arrondissement.

1.3. AANBEVELINGEN

1.3.1. Voor de geïntegreerde politie

Het opstellen van dergelijke coördinerende richtlijnen en handboek moet gepaard gaan met een integrale en geïntegreerde aanpak (bv. de betrokken actoren moeten proactief overleggen hoe de opleiding/vorming en praktische uitvoering op het terrein zullen verlopen, duidelijke termijnen afspreken o.a. met betrekking tot de inwerkingtreding, ...).

Los van wie welke interventietechnieken al dan niet toepast of mag toepassen, moet het op zijn minst duidelijk zijn voor alle operationele medewerkers van de geïntegreerde politie welke technieken er bestaan, hoe en vanaf wanneer ze worden uitgevoerd, wie ze kan en mag toepassen en wat de rol van eenieder hierin is.

Er dienen meer oefeningen georganiseerd te worden in dit kader. Het Comité P kan hierbij de verschillende respondenten bijtreden die aangeven dat de DirCo's hierin het best initiatief kunnen nemen. De hieruit te trekken lessen kunnen aanleiding geven tot een bijsturing op het vlak van bevelvoering, (radio)communicatie, kennis van eenieders middelen en personeel, coördinatie van de operaties, ...

Er dient (verder) geïnvesteerd in de twee ondersteunende tools die werden verwoord in de MFO-7, met name de beslissingsmatrix en het reactieschema. Zowel op nationaal als op lokaal vlak zijn er al (premature) initiatieven genomen die verder dienen uitgewerkt te worden.

Het punt 1.5. "Aandachtspunten bij achtervolgingen" van het handboek vormt samen met het punt 2. "Beoordeling/beslissing" een ruim overzicht van criteria die idealiter in ogenschouw genomen worden om te beslissen over de opportuniteit tot het opstarten van een achtervolging dan wel tot het beëindigen ervan. Deze criteria zijn ruimer dan deze opgenomen in de omzendbrief MFO-7 en zouden kunnen dienen als inspiratiebron voor het opstellen van een beslissingsmatrix.

Het punt 3.3.5. "Reacties van de andere ploegen op het terrein" van het handboek somt een aantal ondersteuningsmogelijkheden op die kunnen uitgevoerd worden door andere ploegen die zich op het terrein bevinden en nog geen deel uitmaken van het achtervolgingsdispositief. Deze activiteiten lijken ons nuttig ter realisatie van het reactieschema.

1.3.2. Voor de Nationale Coördinator Geweldsbeheersing

De Nationale Coördinator Geweldsbeheersing dient dringend uitvoering te geven aan het punt 6.2. van de MFO-7 (2014) waarbij het Strategisch Platform Geweldsbeheersing belast wordt met het ontwikkelen van de inhoud van een opleidings- en trainingsprogramma voor het achtervolgen en intercepteren van voertuigen. De verspreiding van opleidingsinformatie en de concretisering van het opleidingstraject verliepen ondermaats en hieruit moeten de nodige lessen worden getrokken om in de toekomst analoge situaties te vermijden.

1.3.3. Voor de DirCo's

Zodra de noodzakelijke randvoorwaarden zijn ingevuld op het vlak van opleiding, dient erover gewaakt dat deze materie nog beter gekend is onder (bepaalde) operationele medewerkers. In het verlengde hiervan dringt zich een geïntegreerde benadering op in het domein van de training. Daar zou de DirCo een (meer) coördinerende rol in kunnen vervullen, dit naar analogie van de regie die bepaalde DirCo's op zich hebben genomen bij het opstellen van de protocollen "politiealarm" en "achtervolgen".

Het Vast Comité P kan enkel maar herhalen dat de SICAD's een belangrijke en grotere rol kunnen spelen in de operationele leiding en coördinatie bij niet-geplande bovenlokale gebeurtenissen. Deze aanbeveling werd destijds verwoord, zoals trouwens ook door de Federale Politieraad en de AIG, als één van de aanbevelingen in het toezichtsonderzoek naar de coördinatie, efficiëntie en effectiviteit van de voorbereiding en ondernomen actie van de politiediensten (discipline 3) in het kader van de nood- en interventieplannen.

Gezien de steeds groeiende belangrijkheid en verantwoordelijkheid van de SICAD – die zich hier vertaalt in de mogelijkheid om daadwerkelijk ploegen op het terrein te bevelen – vraagt het Vast Comité P te overwegen (zoals ook reeds aanbevolen in het toezichtsonderzoek ASTRID) om permanent een OBP aanwezig te hebben op de SICAD.

1.3.4. Voor de wegpolie

Er dringt zich een afstemming op tussen de brochure "Achtervolgen en intercepteren van voertuigen" en de interne nota van de wegpolie.